

Pensioenfonds UWV

JAARVERSLAG VERANTWOORD BELEGGEN 2018

STICHTING PENSIOENFONDS UWV

Inhoudsopgave

1. Introductie	2
2. Toelichting ESG beleid	4
3. Screening van de beleggingen	7
4. Betrokken aandeelhouderschap	9
4.1. Stemgedrag	9
4.2. Dialoog (engagement)	11
5. Klimaat	14
6. Verantwoord beleggen in de illiquide portefeuille	16
6.1. Duurzaamheid Vastgoed	16
6.2. Private markets	18
7. Bijlage	21

1. Introductie

Het belang van maatschappelijke vraagstukken blijft onveranderd hoog. Dit geldt voor onze deelnemers – de (gewezen) medewerkers van het UWV, de onderneming UWV alsook voor Pensioenfonds UWV. Pensioenfonds UWV is zich, als ondertekenaar van de Principles for Responsible Investment (PRI), bewust van de verantwoordelijkheid die het beheer van het pensioengeld van vele deelnemers van het UWV met zich meebrengt. Als pensioenfonds van een semipublieke instelling heeft pensioenfonds UWV daarnaast ook een verantwoordelijkheid naar de maatschappij. Deze verantwoordelijkheid wordt in steeds sterkere mate vastgelegd in wetgeving en normenkaders waar het pensioenfonds aan moet voldoen.

Als aandeelhouder in en obligatiehouder van vele internationale ondernemingen kan het fonds – vaak samen met andere institutionele beleggers en via de vermogensbeheerders waar pensioenfonds UWV mee werkt - invloed uitoefenen op de wijze waarop bedrijven invulling geven aan maatschappelijk verantwoord ondernemen. Pensioenfonds UWV hanteert hiertoe een eigen Environmental, Social en Governance (ESG) beleid, waarvan zij de uitvoering heeft uitbesteed aan Kempen als fiduciair manager. Dit beleid gaat verder dan de wettelijke plichten van het pensioenfonds.

Ontwikkelingen gedurende 2018

In dit ESG-jaarverslag rapporteert het fonds over de uitvoering van het ESG-beleid van het pensioenfonds. Naast de maatregelen die het fonds nu al neemt op het gebied van onder andere uitsluiting, engagement en het uitoefenen van stemrecht, heeft pensioenfonds UWV verdere stappen genomen om tot een verdere verdieping van het beleid te komen. Zo heeft het bestuur zich uitgesproken voor een verdergaand ESG-beleid, waarin ook de wensen en aandachtspunten van de stakeholders worden meegewogen. Het fonds is er van bewust dat verduurzaming van de portefeuille hand in hand dient te gaan met financieel rendement, en kostenbewustzijn.

Gedurende 2018 heeft het pensioenfonds besloten om afscheid te nemen van de beleggingen in de tabaksindustrie. Tabak is zeer schadelijk voor mensen en heeft geen veilig verbruiksniveau. Ongeveer 7 miljoen mensen per jaar overlijden aan ernstige ziekten die direct het gevolg zijn van roken. Ook zijn er internationale en nationale conventies, verdragen en wetten om het verbruik van tabak te reduceren. De dialoog aangaan met tabaksondernemingen heeft geen nut omdat er geen veilig alternatief voor roken bestaat. De impact op de beleggingen was relatief beperkt, waardoor de implementatie van dit besluit al in 2018 heeft kunnen plaatsvinden.

Ook is in 2018 het IMVB-convenant pensioenfondsen ondertekend. IMVB staat voor Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen en is een gezamenlijk initiatief van de pensioensector. Voorop in het convenant staat dat pensioenfondsen op een transparante wijze invulling geven aan hun Verantwoord Beleggingsbeleid of dit ontwikkelen volgens de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights.

Vooruitblik

In 2019 zal het bestuur het ESG-beleid verder aanscherpen en zal worden bekeken welke concrete stappen het fonds dient te nemen om dit beleid te implementeren. Wat dat betreft is dit rapport slechts een momentopname: de ontwikkelingen staan niet stil!

2. Toelichting ESG beleid

Het fonds heeft als primaire doelstelling het zorg dragen voor een goede uitvoering van de pensioenregeling van de deelnemers. Vanuit deze doelstelling en gebaseerd op de uitgangspunten van de vereniging van bedrijfstakpensioenfondsen en de UN Principles for Responsible Investment (UNPRI) meent het bestuur dat:

- Het fonds belegt met de doelstelling om de huidige en toekomstige pensioenen te kunnen betalen;
- een actief MVB-beleid (ook wel Environmental Social Governance-beleid genoemd) een factor is die aan die rendementsdoelstelling een positieve bijdrage kan leveren;
- het fonds is weliswaar een zelfstandige eenheid, maar in de perceptie van velen een verlengde is van de sponsor UWV en daarmee ook een organisatie waarvan de omgeving een gedegen MVB-beleid verwacht.

In lijn met bovenstaande heeft het fonds besloten het Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB) convenant te ondertekenen. Dit convenant zal ingaan per 1 januari 2019 en richt zich onder meer op het thema arbeid en een goede bedrijfsvoering (governance). Ook zal in lijn met de IORPII richtlijnen geanalyseerd worden in hoeverre ESG-risico's (bijv. klimaatrisico) de financiële positie van het fonds kunnen beïnvloeden als onderdeel van de eigen risicobeoordeling.

Verantwoord beleggen is tevens onderdeel van de beleggingsovertuigingen. Dit is als volgt geformuleerd:

Beleggingsovertuiging:

Maatschappelijk verantwoord beleggen is het kader waarbinnen Pensioenfonds UWV belegt. Uitgangspunt daarbij zijn de normen en waarden van UWV.

Argumentatie:

Pensioenfonds UWV is een Ondernemingspensioenfonds dat dient te handelen in overeenstemming met de normen en waarden van de onderneming.

Consequentie:

Pensioenfonds UWV formuleert het ESG-beleid en doet alleen beleggingen die passen binnen dat beleid.

Het bestuur heeft in september 2017 een educatiesessie ten aanzien van ESG gehouden. In 2017 is bepaald dat de ESG-thema's arbeidsomstandigheden en klimaat de aandachtsgebieden zijn voor het pensioenfonds. In december 2018 is een nieuwe ESG-themasessie met het bestuur georganiseerd; tijdens deze sessie is de ESG ambitie voor de komende jaren vastgesteld. Dit ambitieniveau kan gekenmerkt worden door een 'do good' benadering, welke verder gaat dan een 'do no harm' benadering of een minimum-variant waarbij alleen aan wet- en regelgeving wordt voldaan.

De hoofdlijnen van het huidige ESG-beleid worden hieronder beschreven.

Uitsluiting

Het bestuur heeft een initiële lijst met bedrijven vastgesteld waarin niet mag worden belegd. Hierop staan in ieder geval ondernemingen die actief zijn in de productie en/of verkoop van:

- clusterbommen;
- landmijnen;
- nucleaire wapens;
- verarmd uranium;
- tabak.

Daarnaast wordt niet belegd in bedrijven die de UN Global Compact principes materieel schenden. Dit omvat, onder meer, het uitsluiten van bedrijven waarvan bekend is dat zij de mensenrechten op grove wijze schenden en het uitsluiten van ondernemingen die systematisch en significant de rechten van arbeiders schenden.

Ook zijn beleggingen in financiële instrumenten uitgegeven door landen waarvoor een wettelijk besluit tot een handelsembargo of andere financiële sancties door de Europese Raad is afgegeven, uitgesloten. Het fonds heeft een analyse uitgevoerd om te toetsen of in de uitvoering daadwerkelijk in overeenstemming met dit sanctiebeleid wordt gehandeld. In 2019 zal deze toetsing worden opgenomen in de standaard compliance monitoring van het fonds.

De lijst wordt actief onderhouden en gepubliceerd op de website van het pensioenfonds. De bijlage van dit document bevat een actueel overzicht. De naleving van de uitsluitingslijst is onderdeel van de monitoring van de beheerders. Indien er toch een positie in een uitgesloten onderneming wordt opgenomen dan wordt de beheerder geïnstrueerd om hier afscheid van te nemen.

Stemgedrag

Het bestuur acht het vanuit haar positie van belang om zich als een betrokken aandeelhouder te gedragen. Dat betekent dat actief gebruik wordt gemaakt van het stemrecht op aandeelhoudersvergaderingen van de ondernemingen waarin het pensioenfonds belegt. Stemgedrag wordt geconcentreerd rond de volgende onderwerpen:

- samenstelling van de raad van commissarissen en Raad van Bestuur;
- integriteit van de jaarrekening en auditor;
- wijzigingen in de kapitaalstructuur;
- beschermingsconstructies tegen overnames;
- beloningsbeleid;
- door aandeelhouders ingebrachte agendapunten;
- goed bestuur, duurzaamheidsbeleid en sociaal beleid.

Het stemrecht wordt toegepast op alle aandelen in de beleggingsportefeuille. Het pensioenfonds brengt haar stemrecht zowel uit volgens een eigen stembeleid (beperkte reikwijdte) en het stembeleid van de vermogensbeheerders welke bepaalde aandelenmandaten beheren (bredere reikwijdte). Om invulling te geven aan het eigen stembeleid maakt het pensioenfonds gebruik van het stemadviesbureau ISS. Dit bureau geeft gebaseerd op de beleggingsadministratie en het stembeleid van het fonds stemadviezen aan de desbetreffende beleggingsmanagers. Laatstgenoemden brengen vervolgens daadwerkelijk de stemmen uit op de diverse aandeelhoudersvergaderingen.

Het fonds zal haar eigen stembeleid in 2019 evalueren en daarbij ook kijken of de reikwijdte hiervan uitgebreid kan worden. In dit ESG-jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over de wijze waarop is gestemd door het pensioenfonds.

Invloed (engagement)

Het fonds benadert de bedrijven waarin wordt belegd actief indien daar uit oogpunt van milieu, maatschappij, ondernemingsbestuur of arbeidsomstandigheden aanleiding toe is.

De thema's waarover de dialoog wordt aangegaan zijn onder andere klimaatverandering, beloningsbeleid, ondernemingsbestuur, transparantie over ESG-onderwerpen en een eerlijk integraal ketenbeheer.

De engagement activiteiten van het pensioenfonds zijn uitbesteed aan de Fiduciair Manager. De Fiduciair Manager is betrokken bij diverse collectieve engagement initiatieven, die aansluiten bij de thema's van het pensioenfonds. In het ESG-jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over de engagement-activiteiten van het fonds.

Verantwoord beleggen binnen de illiquide portefeuille

Bij de selectie van de beheerders voor de illiquide portefeuille is veel aandacht geweest voor verantwoord beleggen. Voor zowel Townsend als Partners Group geldt dat het verantwoord beleggingsbeleid een belangrijk onderdeel van hun eigen bedrijfsvoering en het beleggingsproces is. Dit uit zich onder meer in beleggingen in wind- en zonneparken en in een vastgoedfonds dat uitsluitend belegt in CO2 neutrale kantoorgebouwen. De uitvoerders hebben, net als Pensioenfonds UWV, de UN PRI ondertekend en rapporteren dus over de wijze waarop zij MVB in hun beleid implementeren. Daarnaast heeft de vastgoedadviseur het Global Real Estate Sustainability Benchmark initiatief ondertekend.

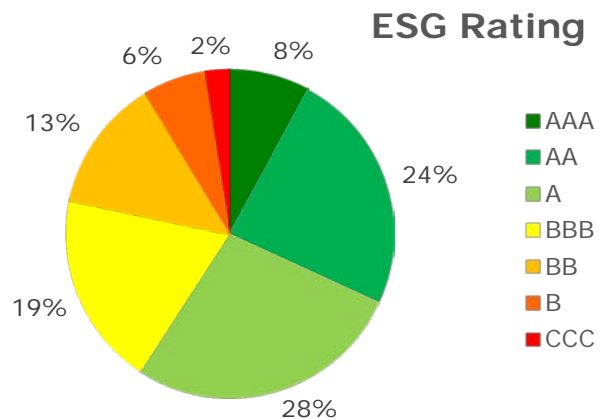
Bij de inrichting van de beleggingsportefeuille zullen vervolgens beide adviseurs rekening houden met:

- de uitsluitingencriteria van pensioenfonds UWV.
- de criteria voor proxy voting (stemrecht uitoefening).

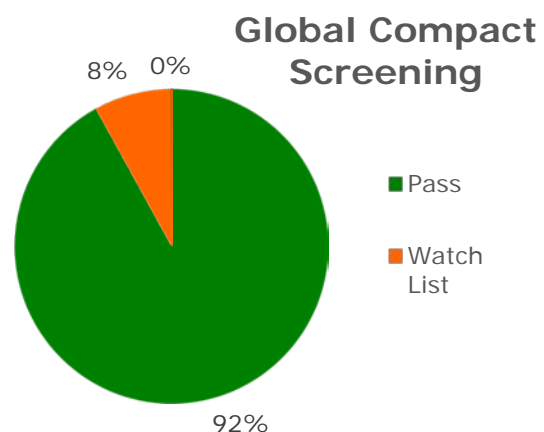
3. Screening van de beleggingen

Pensioenfonds UWV heeft een verantwoord beleggingsbeleid opgesteld waaronder integratie van ESG-criteria in het vermogensbeheer en uitsluiting van beleggingen die niet voldoen aan de criteria van het fonds. Door middel van een periodieke screening wordt inzichtelijk gemaakt of de beleggingen aan dit beleid voldoen. Op deze en de hier opvolgende pagina worden de uitkomsten van de screening gerapporteerd. De screening wordt toegepast op aandelen, convertibles en bedrijfsobligaties (zowel investment grade als hoogrentend).

De MSCI ESG ratings zijn ontworpen om investeerders een beeld te geven van de ESG-risico's en kansen waaraan bedrijven blootgesteld staan en hoe zij hier mee omgaan. Bedrijven worden beoordeeld op basis van drie pijlers: Environment, Social en Governance. Elke pijler is onderverdeeld in een aantal thema's en bijbehorende issues zoals CO2-uitstoot, bedrijfsethiek w.o. fraude en werkomstandigheden, waar het bedrijf op gescreend wordt. De uitkomst wordt vervolgens afgezet tegen het gemiddelde van de industrie waarin het bedrijf zich bevindt, waarna een score tussen AAA (hoogste score) en CCC (laagste score) toegekend wordt. Deze maatstaf kijkt zowel naar het niveau van blootstelling aan risico's als naar hoe deze risico's beheerst worden en is derhalve meer gericht op de toekomst vergeleken met de Global Compact Screening.

De **Global Compact Screening** houdt in dat wordt beoordeeld of bedrijven voldoen aan de normen en principes zoals opgesteld in de United Nations Global Compact Principles (UNGC), de Internationale Labour Organisation's (ILO) Conventions en de United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPHR). Bedrijven krijgen na screening van incidenten uit het verleden een *Pass*, *Fail* of *Watch List* totaalscore toegekend. Een Fail betekent dat het bedrijf betrokken is bij controversiële zaken welke op grote schaal schade veroorzaken. Een Watch List score wordt toegekend wanneer het bedrijf betrokken is bij een controversiële zaak welke (nog) niet direct als schending van de Global Compact beoordeeld kan worden, bijvoorbeeld omdat een zaak nog onderwerp is van een gerechtelijke procedure

BELEGGINGSFONDS OF DISCRETIONAIR MANDAAT / BELEGGING (*)	GLOBAL COMPACT 'FAIL' STATUS		UN GLOBAL COMPAC 'CCC' RATING		CONTROVERSIËLE WAPENS		TABAK	
	AANTAL BELEG- GINGEN	% TOTALE PORTE- FEUILLE	AANTAL BELEG- GINGEN	% TOTALE PORTE- FEUILLE	AANTAL BELEG- GINGEN	% TOTALE PORTE- FEUILLE	AANTAL BELEG- GINGEN	% TOTALE PORTE- FEUILLE
Aandelen								
UWV UBS Equity DM	0	0.00%	33	0.14%	0	0.00%	0	0.00%
UWV Robeco Equity EM	0	0.00%	27	0.10%	0	0.00%	0	0.00%
UWV F&C Convertibles	0	0.00%	9	0.09%	0	0.00%	0	0.00%
UWV Schroders Equity EM	0	0.00%	4	0.05%	0	0.00%	0	0.00%
<i>Totaal Aandelen</i>	<i>0</i>	<i>0.00%</i>	<i>73</i>	<i>0.38%</i>	<i>0</i>	<i>0.00%</i>	<i>0</i>	<i>0.00%</i>
Bedrijfsobligaties								
UWV BlackRock IG Credits USD	0	0.00%	20	0.40%	0	0.00%	0	0.00%
UWV Nordea HY Credits USD	0	0.00%	9	0.10%	0	0.00%	0	0.00%
UWV Nordea HY Credits Europe	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%
UWV Schroders IG Credits EUR	0	0.00%	8	0.09%	0	0.00%	0	0.00%
<i>Totaal Bedrijfsobligaties</i>	<i>0</i>	<i>0.00%</i>	<i>37</i>	<i>0.58%</i>	<i>0</i>	<i>0.00%</i>	<i>0</i>	<i>0.00%</i>
<i>Totaal</i>	<i>0</i>	<i>0.00%</i>	<i>110</i>	<i>0.97%</i>	<i>0</i>	<i>0.00%</i>	<i>0</i>	<i>0.00%</i>

Toelichting

In bovenstaande tabel zijn de beheerders van aandelen- en obligatiemandaten van het pensioenfonds weergegeven. In de kolommen daarna is per mandaat weergegeven of er beleggingen in dit mandaat zijn die slecht presteren op een van de gehanteerde criteria:

- Global Compact Fail: Er is niet belegd in ondernemingen die worden gerelateerd aan een Global Compact Fail, in lijn met het beleid van het pensioenfonds. Indien er uit de screening bevindingen komen dan wordt hier actie op ondernomen door het pensioenfonds;
- MSCI ESG CCC rating: Aangezien het pensioenfonds momenteel niet actief stuurt op ESG-ratings, zijn er momenteel 108 ondernemingen in de portefeuille met de laagst mogelijke ESG-rating van CCC. Het pensioenfonds is zich hiervan bewust en overweegt het ESG-beleid verder aan te scherpen. Bij het voorgenomen 'best-in-class' beleid zal het aantal ondernemingen met een lage rating sterk afnemen;
- Controversiële wapens: In deze kolom wordt getoond of er ondernemingen in de portefeuille zijn opgenomen die betrokken zijn bij de productie of distributie van controversiële wapens. Dit is niet het geval.
- Tabak: In deze kolom wordt getoond of er ondernemingen in de portefeuille zijn opgenomen die betrokken zijn bij de productie of distributie van tabak. Dit is niet het geval.

4. Betrokken aandeelhouderschap

Het pensioenfonds is een lange termijn belegger en betrokken aandeelhouder in (beursgenoteerde) ondernemingen, in lijn met de Dutch Stewardship Code. In dit hoofdstuk wordt gerapporteerd over de wijze waarop hier invulling aan is gegeven door middel van het stemmen op aandeelhoudervergaderingen en dialoog voeren (engagement) met ondernemingen.

4.1. Stemgedrag

Het bestuur acht het vanuit haar positie van belang om zich als een betrokken aandeelhouder te gedragen. Dat betekent dat actief gebruik wordt gemaakt van het stemrecht op aandeelhoudersvergaderingen van de ondernemingen waarin het pensioenfonds belegt. Stemgedrag wordt geconcentreerd rond de volgende onderwerpen:

- samenstelling van de raad van commissarissen en Raad van Bestuur;
- integriteit van de jaarrekening en auditor;
- wijzigingen in de kapitaalstructuur;
- beschermingsconstructies tegen overnames;
- beloningsbeleid;
- door aandeelhouders ingebrachte agendapunten;
- goed bestuur, duurzaamheidsbeleid en sociaal beleid.

Om hier invulling aan te geven maakt het pensioenfonds gebruik van het stemadviesbureau ISS voor de kern van de beleggingen (200 ondernemingen). Daarnaast is medio 2018 besloten om ook op aandeelhoudersvergadering te stemmen van alle andere ondernemingen waarin wordt belegd, conform het stembeleid van de desbetreffende aandelenmanagers. Het stemrecht is in 2018 als volgt uitgevoerd:

STEMGEDRAG 2018 – AANDELEN ONTWIKKELDE MARKTEN

	AANTAL	PERCENTAGE
Aantal vergaderingen met mogelijkheid tot stemmen	1655	
Aantal vergaderingen waarop is gestemd	393	24%
Aantal vergaderingen met minimaal 1 stem tegen of onthouden van stemmen	279	17%
Aantal agendapunten waarop is gestemd	4723	
Aantal keer voor management gestemd	3642	77%
Aantal keer tegen management gestemd	912	19%
Aantal keer onthouden van stemmen	169	4%

Uit bovenstaande tabel blijkt dat er op 24% van de mogelijke vergaderingen is gestemd in 2018. Dit komt doordat het stembeleid gedurende 2018 (na de reguliere jaarvergadering-cyclus in het voorjaar) is aangepast. In 2019 zal op op *alle* vergaderingen (waar mogelijk) worden gestemd.

De beheerders van de aandelenmandaten in opkomende landen hebben als volgt gestemd.

STEMGEDRAG 2018 – ROBECO (OPKOMENDE LANDEN)

	AANTAL	PERCENTAGE
Aantal vergaderingen met mogelijkheid tot stemmen	~538*	
Aantal vergaderingen waarop is gestemd	431	
Aantal vergaderingen met minimaal 1 stem tegen of onthouden van stemmen	272	63%
Aantal agendapunten waarop is gestemd	4508	
Aantal keer voor management gestemd	3608	80%
Aantal keer tegen management gestemd	873	19%
Aantal keer onthouden van stemmen	27	1%

* Robeco is gedurende 2018 op verzoek van het pensioenfonds gestart met het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen. Hierdoor is niet op alle vergaderingen gestemd. Als aantal vergaderingen met mogelijkheid tot stemmen is het aantal beleggingen weergegeven. In 2019 zal op op alle vergaderingen (waar mogelijk) worden gestemd. Robeco maakt gebruik van Glass Lewis als stemadviesbureau.

STEMGEDRAG 2018 – SCHROEDERS (OPKOMENDE LANDEN)

	AANTAL	PERCENTAGE
Aantal vergaderingen met mogelijkheid tot stemmen	105	
Aantal vergaderingen waarop is gestemd	93	89%
Aantal vergaderingen met minimaal 1 stem tegen of onthouden van stemmen	44	42%
Aantal agendapunten waarop is gestemd	976	
Aantal keer voor management gestemd	873	89%
Aantal keer tegen management gestemd	93	10%
Aantal keer onthouden van stemmen	10	1%

Schroders stemt al langere tijd op het aandelenmandaat van het pensioenfonds. In opkomende landen is het in sommige gevallen lastig om te stemmen door lokale regelgeving of stembepalingen. Derhalve is op 89% van de vergaderingen gestemd. Schroders gebruikt ISS als stemadviesbureau.

4.2. Dialoog (engagement)

Het fonds benadert de bedrijven waarin wordt belegd actief indien daar uit oogpunt van milieu, maatschappij, ondernemingsbestuur of arbeidsomstandigheden aanleiding toe is. De thema's waarover de dialoog wordt aangegaan zijn onder andere klimaatverandering, beloningsbeleid, ondernemingsbestuur, transparantie over ESG onderwerpen en een verantwoord integraal ketenbeheer.

De engagement activiteiten van het pensioenfonds zijn uitbesteed aan de Fiduciair Manager. De Fiduciair Manager is betrokken bij diverse collectieve engagement initiatieven, die aansluiten bij de thema's van het pensioenfonds. Hieronder is een voorbeeld gegeven van een engagement initiatief waaraan sinds 2018 wordt deelgenomen gerelateerd aan arbeidsomstandigheden en ketenbeheer.

Leefbaar loon

Leefbaar loon is een universeel mensenrecht, dat minstens twee Social Development Goals (SDG's) raakt. Leefbaar loon is niet hetzelfde als een minimuminkomen; een leefbaar loon stelt iemand in staat om de basisbehoeften van zichzelf en zijn gezin te kunnen voorzien. In arbeidsintensieve sectoren waar veel handmatig werk wordt verricht (kledingindustrie, voeding en drank, consumentenelektronica, maar ook de detailhandel) verdienen werknemers vaak niet genoeg om in hun basisbehoeften (voeding, kleding, huisvesting, gezondheidszorg en scholing) te kunnen voorzien. Uit onderzoek blijkt dat hun inkomen vaak duidelijk onder de schattingen van een leefbaar loon of zelfs op de armoedegrens ligt.

Platform voor leefbaar loon

Op 27 september 2018 hebben acht Nederlandse financiële instellingen – waaronder de fiduciair van het pensioenfonds – zich aangesloten bij het Platform Living Wage Financials (PLWF). Dit initiatief richt zich op de ondernemingen waarin de PLWF-leden beleggen en tracht hen aan te moedigen, te ondersteunen en te monitoren zodat dat de werknemers in hun toeleveringsketens een leefbaar loon ontvangen. Volgens de OESO, waarvan de richtlijnen voor multinationale ondernemingen mede de basis vormen voor het IMVB-convenant, is leefbaar loon een fundamenteel mensenrecht. Deze kwestie speelt met name in de meest arbeidsintensieve sectoren zoals de textielindustrie. Een leefbaar loon kan een katalysator zijn om andere arbeidsomstandigheden te verbeteren. De kans op kinderarbeid bijvoorbeeld af als de ouders van een gezin genoeg verdienen. Daarom is het belangrijk om met ondernemingen in dialoog te gaan en hen te blijven beoordelen, monitoren en ondersteunen op de weg naar een leefbaar loon in hun productieketen. In eerste instantie richt het platform zich op de textielindustrie, maar het PLWF wil in de toekomst de meetlat ook hoger leggen in andere sectoren zoals de landbouw en de detailhandel. Een dialoog over een leefbaar loon past binnen ons commitment aan de

United Nations Guiding Principles (UNGP's) en de Guidelines for Multinational Enterprises van de OESO. Hierin wordt aan financiële instellingen gevraagd om mensenrechten te respecteren en negatieve gevolgen ten aanzien van mensenrechten waarin zij een aandeel hebben moeten aanpakken. Daarmee zetten we ons in voor de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) van de Verenigde Naties, vooral SDG 1: Geen armoede, en SDG 8: Fatsoenlijke banen en economische groei.

Methodiek voor leefbaar loon

Een van de voornaamste instrumenten die het Platform Living Wage Financials (PLWF) hanteert is de beoordeling van de ondernemingen op basis van een beoordelingsmethodiek die het UN Guiding Principles en het bijbehorende Reporting Framework van de VN nauwgezet volgt. Hiermee worden ondernemingen aangemoedigd om vooruitgang op het gebied van leefbaar loon te boeken. Na de beoordeling gaat het platform in gesprek met bedrijven die slecht op bepaalde onderdelen scoren volgens het raamwerk.

Uitkomsten

Van individuele ondernemingen kan niet verwacht worden dat zij een systeemprobleem zoals een leefbaar loon alleen kunnen oplossen. Juist daarom beoordeeld PLWF meer dan 20 beursgenoteerde kleding- en schoenenbedrijven. Het platform gaat met bedrijven in gesprek en probeert te begrijpen in hoeverre bedrijven hun beleid voor leefbaar loon in de bedrijfsvoering integreren om hier verbetermogelijkheden te identificeren. Daarbij wordt gebruikt gemaakt van een 'benchmark' om de meest en minst vooruitstrevende ondernemingen te kunnen aanwijzen. Zo wordt getracht de 'achterblijvers' te motiveren om hun beter presterende sectorgenoten te volgen. De eerste uitkomsten worden in onderstaande plaat getoond:

De toetsing laat zien dat het beleid van de meeste ondernemingen in de ontwikkelfase of gevorderde fase zit. Dit is positief. Dit betekent dat de meeste kledingproducenten die door het PLWF beoordeeld worden een leefbaar loon als een prangende kwestie zien en hiervoor definities en beleid opstellen.

Mogelijke en consequenties voor de beleggingen

De ontwikkelingen rondom deze thema's resulteren niet direct in een verandering van de beleggingen van het pensioenfonds. Wel streven we ernaar om de ondernemingen in de portefeuille verantwoordelijker om te laten gaan met dit onderwerp.

5. Klimaat

Klimaat is een belangrijk maatschappelijk thema met mogelijk materiële impact op de beleggingen van het pensioenfonds. In het Klimaatakkoord van Parijs (COP21) is in 2015 afgesproken dat de opwarming van de aarde wordt beperkt tot minder dan twee graden Celsius ten opzichte van het pre-industriële tijdperk. Het streven is om de opwarming beperkt te houden tot anderhalve graad. In Nederland is na maanden van onderhandelen het nationale klimaatakkoord-ontwerp op 21 december 2018 overhandigd aan het kabinet. Het kabinet heeft met het klimaatakkoord een centraal doel: het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen in Nederland met ten minste 49 procent in 2030 ten opzichte van 1990. De financiële sector (inclusief pensioenfondsen, vertegenwoordigd door de pensioen-federatie) heeft toegezegd een bijdrage te leveren aan het klimaatdoel in het klimaatakkoord. Concreet betekend dit dat de sector vanaf 2020 zal **rapporteren** over de klimaatimpact van financieringen en beleggingen en uiterlijk in 2022 actieplannen heeft opgesteld om deze te **beperken**.

Klimaatimpact van de beleggingen

Het pensioenfonds heeft onderzoek gedaan naar de klimaatimpact van de ondernemingen waarin wordt belegd (aandelen en investment grade bedrijfsobligaties). Dit is een groot deel van de beleggingen (ca EUR 2,6 mld.), vertegenwoordigt het grootste deel van de klimaatimpact en is mogelijkterwijs aan te passen.

Enkele kerncijfers van de beleggingen¹:

- Ongeveer tweederde van de ondernemingen waarin wordt belegd rapporteren over hun emissie;
- De totale CO₂ voetprint van de beleggingen is 327.775 tCO₂e ofwel 124.8tCO₂e per geïnvesteerde miljoen euro (scope 1 & 2). Scope 1&2 uitstoot betreft de uitstoot die de onderneming zelf heeft veroorzaakt in de productiefaciliteiten, kantoren, logistiek, personeelsreizen etc.. Het bevat niet de uitstoot van leveranciers en afnemers (dit is scope 3). De gemeten CO₂ voetprint is circa 8,6% hoger dan de marktgewogen benchmark. De belangrijkste reden voor afwijking van de benchmark is het actieve beheer binnen aandelen opkomende landen en bedrijfsobligaties;
- Circa 2,1% van de beleggingen is gealloceerd naar ondernemingen met fossiele brandstofvoorraden (olie- en gasbedrijven). Dit is ongeveer in lijn met de benchmark;
- Van de energiebedrijven waarin wordt belegd, komt circa 42% van de omzet uit energieopwekking door verbranding van fossiele brandstoffen, terwijl ca 14% van de omzet wordt gegenereerd met duurzame energie. Het overige deel (44%) bestaat uit nucleaire energie en energie waarvan de bron niet geassocieerd is;
- Indien de temperatuur op aarde stijgt loopt circa 1,3% van de beleggingen zeer hoog (fysiek) risico door de gevolgen hiervan. Denk hierbij aan overstromingen of droogte. Bijvoorbeeld in Azië liggen veel steden en economische activiteit direct aan zee.

¹ Op basis van ISS climate onderzoek. Beleggingen per medio 2018, klimaatdata van ondernemingen uit jaarverslagen per eind 2017.

Vervolgstappen

Bij het bepalen van het beleggingsbeleid is tot op heden geen rekening gehouden met klimaatrisico's. Dit verandert met ingang van het nieuwe ESG-beleid. Het fonds heeft de ambitie gesteld om de CO2 intensiteit van de beleggingen te reduceren. Dit zal beoordeeld worden ten opzichte van deze 'nulmeting'. Ook is de verwachting dat de kwaliteit van de data steeds verder zal verbeteren waardoor het inzicht toeneemt.

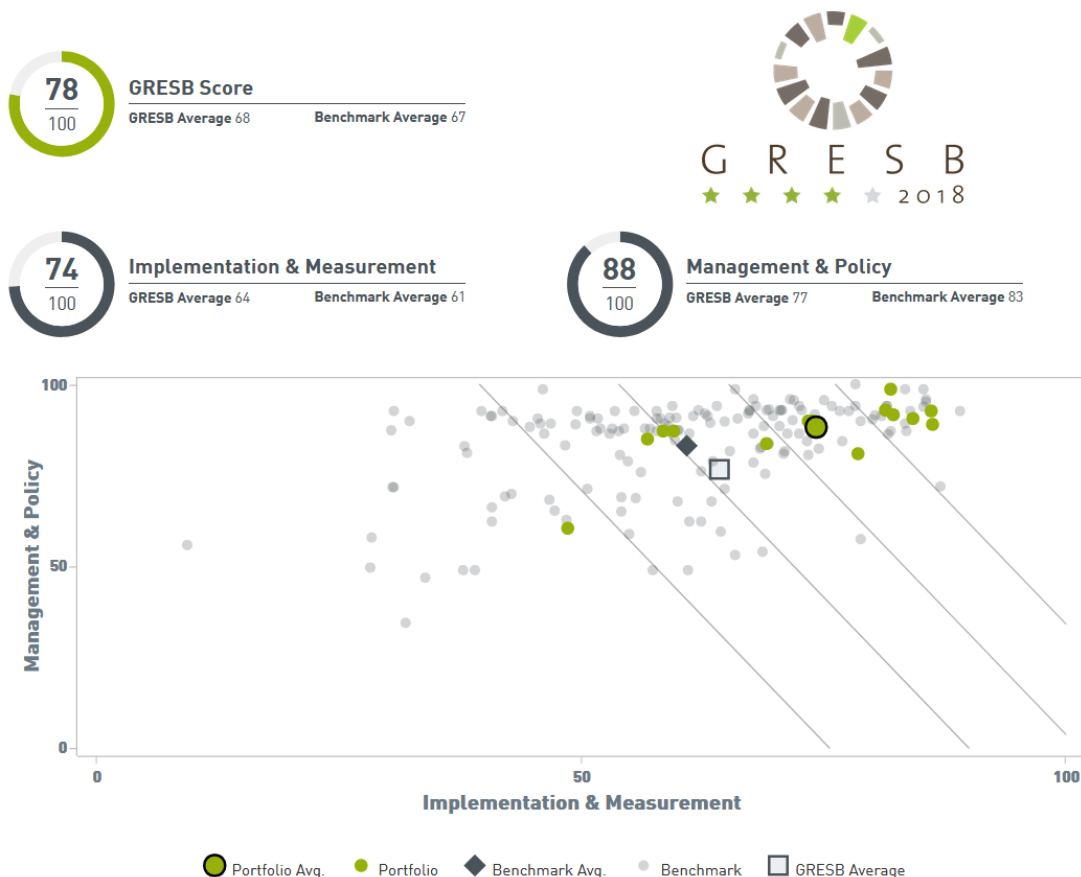
6. Verantwoord beleggen in de illiquide portefeuille

In dit hoofdstuk wordt toegelicht op welke wijze in de illiquide beleggingen invulling is gegeven aan duurzaamheid. Het betreft de categorieën niet-genoteerd vastgoed en private markets.

6.1. Duurzaamheid Vastgoed

GRESB

Over 2018 is de vastgoedportefeuille beoordeeld door GRESB (Global Real Estate Sustainability Benchmark), de wereldwijde standaard voor het meten van de duurzaamheidsprestaties van vastgoedportefeuilles. Zoals hieronder weergegeven heeft de totale portefeuille een GRESB score van 78 behaald op een schaal van 100 (versus een benchmark van 67). De portefeuille heeft een rating van 4 sterren gekregen op een schaal van vijf.

De portefeuille bevat 23 beleggingen (waarvan 3 in liquidatie) waarvan 14 rapporteren aan GRESB. Van deze 14 fondsen zullen 13 fondsen in de portefeuille behouden blijven; de overige fondsen, waaronder alle niet-rapporterende fondsen, worden verkocht. Het fonds heeft het voornemen om in haar ESG-beleid een minimale norm van een GRESB rating van vier sterren voor alle vastgoedbeleggingen in het vastgoedmandaat op te nemen. Vastgoedadviseur Townsend geeft aan dat dit een realistische ambitie is.

De portefeuille als geheel heeft gemiddeld momenteel al een GRESB-score van 4. Van de core fondsen die op lange termijn in de portefeuille behouden zullen blijven, hebben vier fondsen (MetLife Core Property, CBRE PEC, Lion Industrial en AXA Core Europe) momenteel een GRESB score van 2 of 3 sterren, en rapporteert één fonds (het Principal European Core fonds) nog niet aan GRESB. Hier worden de komende jaren verdere verbeteringen verwacht. Een overzicht van de fondsen is hieronder weergegeven:

Entity Name	MP Score	IM Score	Green-star?	GRESB Rating	Performance vs. Benchmark	Performance vs. Peer Group	Peer Group
Selection Weighted Average	78	88	74	13/14	★★★★★		N/A
Invesco Real Estate (Asia) ↗ Invesco Real Estate	88	93	86	Yes	★★★★★		Global Diversified - Office/Industrial
GPT Wholesale Shopping Centre Fund ↗ The GPT Group	87	89	86	Yes	★★★★★		Australia Retail
Jamestown Premier Fund ↗ Jamestown Properties	86	99	82	Yes	★★★★★		United States Office
Prologis European Logistics Fund ↗ Prologis	86	91	84	Yes	★★★★★		Europe Industrial
CBRE Dutch Residential Fund ↗ CBRE Global Investors	85	92	82	Yes	★★★★★		Netherlands Residential
Low Carbon Workplace ↗ Threadneedle Portfolio Services Limited	84	93	81	Yes	★★★★★		United Kingdom Office
Bouwinvest Dutch Institutional Residential Fund N.V. ↗ Bouwinvest REIM	79	81	79	Yes	★★★★★		Netherlands Residential
Prime Property Fund LLC ↗ Morgan Stanley	78	90	74	Yes	★★★★★		United States Diversified
PRISA ↗ PGIM Real Estate	78	90	73	Yes	★★★★★		United States Diversified
MetLife Core Property Fund ↗ MetLife Investment Management	73	84	69	Yes	★★★★★		United States Diversified
Pan European Core Fund ↗ CBRE Global Investors	67	87	60	Yes	★★★★★		Europe Diversified
Lion Industrial Trust ↗ Clarion Partners	66	87	59	Yes	★★★★★		United States Industrial
AXA CoRE Europe Fund ↗ AXA Investment Management	64	85	57	Yes	★★★★★		Europe Diversified - Office/Industrial
Pamfleet Real Estate Fund II, L.P. ↗ Pamfleet International Limited	52	60	49	No	★★★★★		East Asia Diversified

6.2. Private markets

De private markets beleggingen van het pensioenfonds zijn een combinatie van infrastructuur, private equity en private debt. Partners Group is aangesteld als beheerder voor deze investeringen. De implementatie vindt deels plaats door directe beleggingen beheerd door Partners Group, en deels middels fondsen van derden waarbij de selectie en monitoring door Partners Group wordt uitgevoerd.

Controversiële beleggingen

De beleggingen in private markets bevatten geen exposure naar controversiële wapens conform het uitsluitingsbeleid. De beheerder heeft aanvullend een screening uitgevoerd naar 'reputatiegevoelige' ondernemingen en is hierbij tot de volgende bevindingen gekomen:

Companies with potential reputational sensitivities in UWV's private equity portfolio

Category	Number of companies	NAV in USD	NAV as a percentage of total NAV
Carbon intensive	48	31'771'167	9.20%
Unconventional gas	11	725'189	0.20%
Military	4	405'669	0.10%
Gambling	6	355'179	0.10%
Unconventional oil	5	134'670	0.00%
High calorie foods	2	9'861	0.00%
Total	76	33'401'735	9.60%

As of 31 December 2018. On a look-through basis for Blue Triangles Private Markets Investments 2015

Met 'carbon intensive' wordt onder andere bedoeld gaspijpleidingen, energiecentrales op basis van gas, cementbedrijven, chemische ondernemingen en andere infrastructuur. De 'carbon intensive' categorie is de enige categorie waarnaar directe exposure bestaat; bij de andere reputatiegevoelige categorieën is sprake van indirecte exposure via fondsen. Met 'military' worden ondernemingen bedoeld die onderdelen leveren aan defensieondernemingen, alsmede dienstverleners. De gehanteerde methode bij de ESG monitoring is in bijlage III verder toegelicht.

ESG-integratie

De beheerder heeft de PRI ondertekend en rapporteert jaarlijks, zo ook over 2018. Op basis hiervan heeft de beheerder de hoogst mogelijke (A+) rating verkregen. De beheerder toetst iedere nieuwe belegging aan de hand van een ESG-due diligence scoring model (zie bijlage II voor een voorbeeld hiervan).

Positieve impact

Private markets en dan vooral infrastructuur is bij uitstek een beleggingscategorie met de mogelijkheid om een positieve maatschappelijke bijdrage te leveren. Hieronder wordt de positieve impact van de deze beleggingscategorie getoond.

Impact achieved		Equivalent to	
2.6 million kWh energy consumption	REDUCED	 683,675 liters of gasoline being consumed	
2.5 million liters fuel	SAVED	 1,246 passenger vehicles driven for a year	
101,007 metric tons CO ₂ e CO ₂ emissions ¹	AVOIDED	 50,087 Tons of coal being burned	
764 tons waste	RECYCLED	 waste generated by almost 1,450 Dutch residents in a year ²	
5,642 new jobs	CREATED	 6.81% job growth rate	

Bron: Partners Group

Een specifieke manier om invulling te geven aan positieve impact is door te investeren in duurzame energie. Het mandaat bevat vijf investeringen in duurzame energie, waaronder een windenergiepark in Nederland, Duitsland en Australië, alsmede een zonnepark in Taiwan en de Verenigde Staten. Hieronder wordt een toelichting gegeven op de investering in een windenergieproject in Australië.

GRASSROOTS

Crudine Ridge Wind Farm is a wind power project with a total capacity of 134MW located northwest of Sydney. Crudine forms part of the Grassroots Renewable Energy Platform, which is expected to construct wind power, solar power and storage projects in Australia. The project has commenced construction but the rate of development is progressing slower than expected. This was due to a delay in upgrade works to the road providing access to the site. Nonetheless, actions were taken to resolve the issue and the setback is expected to be resolved in the first quarter of 2019. Once operational, Crudine will provide enough power for around 55'000 homes. Meanwhile, Partners Group continued to make headways in the development of Crudine. For instance, Crudine signed a new 35MW power purchase agreement in December 2018 to supply electricity to Sydney Airport, increasing its contracted power capacity to 75% from 49% during the third quarter.

- Grassroots actively aligns its business model with United Nation's Sustainability Development Goal 7.2, which states that by 2030, there should be a substantial increase in the share of renewable energy in the global energy mix. On the company level, Grassroots intends to contribute 1.6% of Australia's total renewable energy mix by 2020.
- During Australia's wind farm day on 19 October 2018, Sapphire formally launched its community investing program, which allows members of the neighboring communities to invest in the company and benefit from Sapphire's positive impact to the environment and financial success. As of year-end, the investment program raised a total of AUD 6.7 million and is expected to close in March 2019, with a hard cap of AUD 10 million.

- The company implemented a number of initiatives in 2018 which includes updating its environment, health and safety procedures, devising an operation environmental management plan explicitly detailing control processes to implement to reduce the environmental impact during operations, and developing a facility safety management plan for employees. Over the course of the year, Grassroots reported one lost-time incident over a total of 393'000 hours of work.

Bron: Partners Group

7. Bijlage

Bijlage I: Uitsluitingslijst per eind 2018

CONTROVERSIËLE WAPENS

China Spacesat Co., Ltd.

FLUOR CORPORATION

GENERAL DYNAMICS CORPORATION

HONEYWELL INTERNATIONAL INC.

JACOBS ENGINEERING GROUP INC.

KOREA AEROSPACE INDUSTRIES, LTD.

LARSEN AND TOUBRO LIMITED

LEIDOS HOLDINGS, INC.

LOCKHEED MARTIN CORPORATION

Northrop Grumman Corporation

SOCIETE AURIFERE BARRICK

THE BOEING COMPANY

TABAK

Altria Group, Inc.

BRITISH AMERICAN TOBACCO P.L.C.

BRITISH AMERICAN TOBACCO (MALAYSIA)

BERHAD

Eastern Company SAE

GRUPO CARSO, S.A.B. DE C.V.

IMPERIAL BRANDS PLC

ITC LIMITED

JAPAN TOBACCO INC.

KT&G Corporation

Philip Morris International Inc.

PT Gudang Garam Tbk

PT Hanjaya Mandala Sampoerna Tbk

SHANGHAI INDUSTRIAL HOLDINGS LIMITED

Swedish Match AB

GLOBAL COMPACT FAIL

Bayer Aktiengesellschaft

BHP BILLITON LIMITED / PLC

BRASKEM S.A.

CHEVRON CORPORATION

ENI S.P.A.

FREEMPORT-MCMORAN INC.

GMK NORIL'SKIY NIKEL' PAO

Grupo Mexico, S.A.B. de C.V.

HANWHA CORP

HUNTINGTON INGALLS INDUSTRIES, INC.

JBS S.A.

Jiangxi Copper Company Limited

Novartis AG

Porsche Automobil Holding SE

PETROLEO BRASILEIRO S.A. - PETROBRAS

ROYAL DUTCH SHELL PLC

SOUTHERN COPPER CORPORATION

SOUTH32 LIMITED

Tokyo Electric Power Company Holdings,
Incorporated

VALE S.A.

Volkswagen AG

WALMART INC.

Wal-Mart de Mexico, S.A.B. de C.V.

Zijin Mining Group Company Limited

Bijlage II: Voorbeeld ESG Due Diligence Private Markets

INVESTMENT NAME		<u>Crudine Ridge Wind Farm (CRWF)</u>				
ESG DD SUMMARY & RECOMMENDATION						
●	No information is available but factor is not expected to pose significant risk. Material impact on decision to invest not anticipated.	Critical ESG factors	Potential impact	Due diligence lead	Proposed external ESG	Estimated ESG DD
Company/Asset Sub-industry		<u>Infrastructure: Wind Power Generation</u>				
ESG factor	Metric	Deal team evaluation			Criticality	
Environmental						
Biodiversity impacts	Describe environmental management policies and practices for active sites	CRWF is has been granted the required environmental and planning approvals. Approval with conditions under the Commonwealth Environment Protection and Biodiversity Conservation Act (EPBC Act) for a layout with 37 turbines, and is valid until 28 February 2052. Central conditions of the approval regard impact to critically endangered Box-Gum Woodland. The Minister for the Energy and Environment (DoEE) has clearly outlined that the project will not have an unacceptable impact on listed threatened species and ecological communities or listed migratory species. Under the approvals CRWF is also required to implement a biodiversity offset strategy. Management and mitigation measures are dealt with through the project Environmental Management Strategy (EMS) which provides the framework for environmental management during construction and operations. The EMS was approved on 15 December 2017 and is supported by the other management plans including Bird and Bat Adaptive Management Plan, Aboriginal Heritage Management Plan, Traffic Management Plan and Safety Management Plan.			●	
Governance						
Government/regulator relations	Stability of regulatory regime under which company/asset operates	The RET regime has been in place since 2009, with an adjustment in 2015. This has been considered further in Section 2.2.4. More specifically, Meridian Energy has signed a PPA off-take agreement with CRWF until the end of the RET (2030).			●	
Corruption & bribery	Legal and regulatory fines and settlements associated with bribery, corruption, or other unethical business practices - for each of past 3 years	Given the top tier contractors and developed market, this risk is considered to be minimal.			●	
Corruption & bribery	Description of management system for prevention of business ethics risks, corruption and bribery through the value chain; including mechanisms to ensure employee compliance	The project will be structured as a Trust and will not be a tax payer. Investors are responsible for their own tax, which in PG's case would mean a mixture of withholding tax, capital gains tax and stamp duty of exit. Overall, the deal team (with Deloitte's external opinion) expects that the tax assumptions for this transaction will be in line with our other Australian infrastructure investments, which has been the subject of several tax opinions. The deal team's view is that we are fully operating within the rules of the tax code.			●	
Sanctions compliance	Management systems to ensure compliance with relevant sanctions regimes	Zenviron is JV between ZEM Energy and Monodelphous, and is understood to have adopted many of the Monodelphous management systems. GE is a tier 1 supplier and is understood to have a comprehensive management systems in place.			●	
Sanctions compliance	Investigations, fines or settlements for sanctions breaches - in each of the past 3 years	Zenviron is a newly formed JV and is understood to have no sanction breaches. GE is a tier 1 supplier and is understood not to have breached sanctions.			●	

Social			
Employee & customer health and safety	Total recordable injury rate, fatality rate, near miss injury frequency rate for employees (full time and contract) - for each of past 3 years	NA - the project is a core asset build-up approach. The expectation is that safety would be monitored in construction and operations and that all contractors would be held to a very high standard of safety compliance. GE/Zenviron consortium is also required to prepare a Health Safety & Environmental (HS&E) plan for the project and to report HS&E KPIs throughout construction.	●
Data security & privacy	Description of data security and fraud prevention efforts related to new and emerging technologies and/or new and emerging threats	N/A	●
Employee & customer health and safety	Legal and regulatory fines and settlements associated with employee health and safety violations - for each of past 3 years	NA - the project is a core asset build-up approach. The construction contract with GE and Zenviron has a "full EPC wrap", which means that GE and Zenviron will be fully liable for any health and safety violations during construction period.	●
Employee recruitment, development, and retention	Voluntary turnover rate. Involuntary turnover rate. Each for each of past 3 years	NA - the project is a core asset build-up approach.	●
Environmental & social standards in supply chains	% of (1) tier 1 suppliers and (2) suppliers beyond tier 1 that have been audited to a labor code of conduct. % of audits undertaken by a third party auditor	Zenviron is a newly formed JV so their labor audit is not relevant. GE is a tier 1 supplier and is understood to have been audited recently.	●
Community relations	Community engagement process to identify and manage risks and opportunities associated with community rights and interests	Extensive community consultation has been undertaken as part of the environmental approvals process, and a Community Consultative Committee (CCC) has been established and meetings held since February 2013, with the latest held in December 2017. The CCC brings together representatives from the project, local councils and key community members to gather feedback and share information. The CCC will continue through construction and into operation.	●

Bron: Partners Group

Bijlage III: Voorbeeld ESG Monitoring Private Markets

ESG Analyse infrastructuur-beleggingen

Asset	Environmental				Social				Governance			
	Environmental management	Water Management	Regulatory Compliance	Waste Management	Health & Safety	Contractor Management	Labour Standards	Community Engagement	Cyber-security	Bribery & Corruption	Active Ownership	Corporate governance
	Environmental policy maturity	Water consumption (m3)	No. of environmental incidents	% waste diverted	Lost-time incident rate	Contractor management maturity	No. of labor non-compliance incidents	No. of community complaints	Cyber-security maturity	Anti-bribery / Anti-corruption maturity	No. of operating directors	Board assessment
Midstream Energy Infrastructure	2,8	-	0	-	2,0 ↓	2,6	0	0 ↑	2,6 ↑	2,4	1	3,4
Renewable Energy	3,0	-	0	-	0,5	1,0	0	18 →	1,0 ↑	1,0	3	4,0
Grassroots	2,6 ↑	-	0	-	0,0 ↑	1,6	0	2 ↓	1,2	3,6	1	3,0
Green Island	1,0	-	0	-	0,4 ↓	-	0	0	3,2 ↑	2,8	0	3,1
Merkur	3,6 →	-	0	-	-	2,0	0	0	1,0	2,0	1	-
Borssele												
Power Generation												
Sentinel	2,2	261,269 ↓	0	0 →	0,0 ↑	2,2	0	0	2,0	1,8	0	3,3

Legend

Materiality: high (dark blue), medium (blue), low (light blue)

Priority ESG topic: (dark blue box)

2018 Performance: improvement (↑), no/limited change (→), decline (↓)

How to interpret the table: the ESG dashboard analyzes our direct lead portfolio companies according to various ESG criteria. Dark blue highlights an issue that is considered to be highly materiality for a company, blue highlights for a company, light blue highlights low materiality.

Bron: Partners Group

ESG Analyse private equity-beleggingen

Vertical	Company	Environmental				Social				Governance			
		Environmental management	Environmental compliance	Energy management	Waste management	Sustainable supply chains	Employee retention	Health & safety	Gender equality - advancements	Corporate governance	Active ownership	Bribery & corruption	Cyber security
		Environmental policy maturity	Environmental incidents	Energy intensity (kWh/ m USD sales)	% Waste diverted	Responsible supply chain policy maturity	Employee turnover	Lost-time incident rate	Women % of management team	Corporate governance maturity	Number of operating directors	Anti-bribery / Anti-corruption policy maturity	Cyber security policy maturity
Consumer	Vermaat	1,6	0	-	-	2,6	26%	-	20%	2,7	1	3,0	2,6
F&B	Key Retirement Group	2,4	0	4366	70%	3,2	19% ↑	1,6	0%	2,8	3	3,4	3,6 ↑
	KinderCare	1,8	0	76356 ↑	2%	2,6	51%	1,7 ↓	40%	3,3	2	2,4	2,8 ↑
Health-care	Cerba	1,0 →	0	-	-	1,0	10%	-	35%	2,7	2	1,0	1,0 →
Industrials	Techem	1,0	0	8039	- →	2,6	13%	0,8 →	3%	-	3	2,8	3,0 →
	USIC	2,4	0	-	5%	1,6	58% ↓	0,6 ↓	27%	-	2	2,8	2,8 ↑
TMT	Spi Global	2,9	0	87346 ↑	-	2,8	27% →	0,0	25%	2,7	2	3,4	3,6 →

Legend

Materiality: high (dark blue), medium (blue), low (light blue)

How to interpret the table: the ESG dashboard analyzes our direct lead portfolio companies according to various ESG criteria. Dark blue highlights an issue that is considered to be highly materiality for a company, blue highlights medium materiality and light blue highlights low materiality.

Bron: Partners Group